

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Modus per Subiectionem frequentissimus, & optimus. Cic. pro Quinctio nu.
41. Capvt XXXVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

disse, hæc tria cum docuero, petorabo. Non fuit causa, cur postulares. Qui hoc intelligi potest? quia Sexto Nævio, neque ex societatis ratione, neque priuatim quicquam debuit Quintius, quis huic rei testis est? Idem qui acerrimus aduersarius. In hac re, te (inquam) testem, Næui, citabo. Annum, & eo diutius post mortem C. Quintij fuit in Gallia tecum, simul Quintius. Hæc, te petiisse ab eo istam nescio, quam in mirabilem pecuniam, doce, aliquando mentionem fecisse: dixisse deberi, debuisse concedam. Moritur C. Quintius, qui tibi, ut ais, certis nominibus grandem pecuniam debuit, hæres eius P. Quintius in Galliam ad te ipsum venit in agrum communem: eo denique ubi non modo res erat, sed ratio quoque omnis, & omnes literæ. Quis tam dissolutus in re familiari fuisset, quis tam negligens, quis tam tui, Sexte, dissimilis, qui cum res ab eo, qui contraxisset, recessisset, & ad hæredem peruenisset, non hæredem cum primum vidisset, certiores faceret appellaret, rationem afferret: si quid in controuersiam veniret, aut intra parietes, aut summo iure experiretur: itane quod viti optimi faciunt, si qui suos propinquos, ac necessarios, caros, & honestos esse, atque haberi volunt. Id Sex. Næuius non faceret, qui vsque eò feruet, ferturque auaritia, ut de suis commodis nolit aliquam partem amittere, ne quam partem huic propinquo suo vilius ornamentum relinqueret? Et is pecuniam, si qua deberetur, non peteret, qui, quia quod debitum nunquam est, id datum non est, non pecuniam modo, verum etiam hominis propinqui sanguinem, vitamque eripere conatur? Huic tu molestus esse, videlicet noluisti, quem nunc respirare libere non finis: quem nunc interficere nefarie cupis, eum tu prudenter appellare volebas? Ita credo hominem propinquum, tui obseruantem, virum bonum, pudentem, maiorem natum volebas, aut non audebas appellare. Sæpe ut fit cum ipse te confirmasset, cum statuisses de pecunia mentionem facere, cum paratus, meditatusque venisses, homo timidus virginali verecundia, subito ipse te retinebas: excidebat repente oratio cum cuperes appellare, non audebas, ne inuitus audiret, id erat profecto. Credamus hoc Sex. Næuium, cuius caput oppugnet, eius auribus percipisse.

N. N.

Nota argutum initium, & vilox, in quo pugnacitas suo calore delectat. Toto demde cursu, non videtur, ut in superius commemoratis amplificationibus, sed acerrimis urget rationibus. Genuinum nauiter infigit aduersario.

Modus per Subiectionem frequentissimus, & optimus.

Cic. pro Quintio nu. 41.

CAPVT XXXVIII.

Appellandi tempus non erat: at tecum anno plus vixit. In Gallia agi non potuit? at & in prouincia ius dicebatur, & Romæ iudicia fiebant. Restat ut summa negligentia tibi obstiterit, aut vnica liberalitas, si negligentiam dicis, mirabimur; si bonitatem, ridebimus: neque præterea qui possis dicere inuenio. Et pro Sexto Roscio n. 37.

Occidisse patrem Sex. Roscius arguitur: scelestum, Dij immortales, ac nefarium facinus, atque eiusmodi, quo vno maleficio scelera omnia complexa esse videantur? Etenim si (id quod præclare à sapientibus dicitur) vultu sæpe læditur pietas: quod supplicium satis acre reperietur, in eum, qui mortem obrulerit parenti, pro quo mori ipsum, si res postularet, iura diuina, atque humana cogebant. In hoc tanto, tam atroci, tam singulari maleficio, quod ita raro extitit, ut si quando auditum sit, portenti, ac prodigij simile numeretur; quibus tandem te C. Erucio argumentis accusatorem censeres uti oportere? nonne & audaciam eius, qui in erimen vocetur, singularem ostendere, & mores feros, immanemque naturam, & vitam vitij, flagitijque omnibus deditam, denique omnia ad perniciem profligata, atque perditam: quorum tu nihil in Sex. Roscium, ne obijciendi quidem causa, contulisti. Patrem occidit Sex. Roscius: qui homo? adolescentulus corruptus, & ab hominibus nequam inductus? annos natus magis quadraginta. Vetus videlicet sicarius, homo audax, & sæpe in cæde versatus: at hoc ab accusatore, ne dici quidem audistis. Luxuries igitur hominem nimirum, & eris alieni magnitudo, & indomitæ animi cupiditates, ad hoc scelus impulerunt. De luxuria purgavit Erucius, cū dixit, hunc ne in cōuiuio quidem villo ferè interfuisse. Nihil autē vnquam debuit: cupiditates porro, quæ sunt

M m sunt

sunt esse in eo, qui (vt ipse accusator obiecit) ruri semper habitavit, & in agro colendo vixerit: quæ vita maximè disiuncta cupiditate, & cum officio coniuncta. Quæ res igitur tantum istum furorem Sex. Roscio obiecit? patri inquit, non placebat, patri non placebat: quam ob causam? necesse est enim eam quoque iustam, & magnam, & perspicuam fuisse. Nam vt illud incredibile est, mortem oblatam esse patri à filio, sine plurimis, & maximis causis: sic hoc verisimile non est, odio fuisse patris filium, sine causis multis, & magnis, & necessarijs. Rursus igitur eodem reuertamur, & quæramus, quæ tanta vitia fuerint vnicuique filio, quare is patri displiceret. At perspicuum est nullum fuisse. Pater igitur amens, qui odisset eum sine causa, quem procrearat. At is quidem fuit omnium constantissimus. Ergo illud iam perspicuum profectò est, si neque amens pater, neque perditus filius fuerit, neque odij causam patri, neque sceleris filio fuisse. Nescio, inquit, quæ causa odij fuerit: fuisse odium intelligo: quia antea cum duos filios haberet, illum alterum, qui mortuus est secum omni tempore volebat esse: hunc in prædia rustica relegarat. Quod Erucio accidebat in mala, nugatoriaque accusatione, idem mihi vsu venit in causa optima. Ille quomodo crimen commentitium confirmaret, non inueniebat: ego res tam leues, qua ratione infirmem, ac diluam reperire non possum. Quid ais Eruci? tot prædia, tam pulchra, tam fructuosa, Sex. Roscius filio suo, relegationis, ac supplicij gratia, colenda, ac tuenda tradiderat.

*Modus per coacervationem exemplorum,
in quo diligenter notandi sunt
nexus.*

CAPVT XL.

Efficax quoque genus confutationis, quo aduersariorum ora prima aggressionem obturatur, cum facti, quod ipsi obijciunt, statim luculentum exemplum in graui auctoritate profertur, vt pro Milone num. 7.

Negant iatu eri lucem esse fas ei, qui à se hominem occisum esse fateatur. In qua tandem vrbe hoc homines stultissimi disputant? nempe in ea, quæ primum iudicium de capite vidit M. Horatij fortissimi viri: qui nondum

libera ciuitate pop. Roman. comitijs liberatus est, cum sua manu fororem interfecit esse fateretur. An est quisquam, qui hæc ignoret, cum de homine occiso quæretur, aut negari omnino solere esse factum: aut rectè, aut iure factum esse defendi? Nisi verò existimatis dementem, P. Africanum fuisse, qui cū à C. Carbone tribuno plebis, in concione seditiose interrogaretur, quid de T. Gracchi morte sentiret, respondit, iure cæsum videri. Neque enim posset, Hala ille Seruilis, aut P. Natica, aut L. Opimius, aut C. Marius, aut me consulere, senatus non nefarius haberi, si sceleratos ciues interficere nefas esset. Itaque hoc, iudices, non sine causa fictis fabulis doctissimi homines memoria prodiderunt, cum, qui patris vitæ causa, matrem necauisset, variatis hominum sententijs non solum humana, sed etiam dea sapientissimæ sententia liberatum. Quod si duodecim tabulæ nocturnum furem, quoquo modo diurnum autem, si se telo defenderit, interficere impunè voluerunt: quis est qui quoquo modo, quis inrefectus sit puniendum putet, cum videat aliquando gladium nobis ad occidendum hominem ab ipsis porrigi legibus? Atqui si tempus est vltimum iure hominis necandi, quæ multa sunt, certè illud est non modo iustum, verum etiã necessarium, cum vi vis illata defenditur. Pudentiam eum eriperet militi tribunus militaris in exercitu C. Marij, propinquus eius Imperatoris: interfecit ab eo est, cui vim afferebat. Facere enim probus adolefcens periculose, quam perpeti turpiter maluit: atque hunc ille vir summus, scelere solutum, periculo liberavit. Insidiatori verò, & latroni, quæ potest afferri iniusta nex? Quid comitatus nostri? quid gladij volunt? quos habere certè non liceret, si vti illis nullo pacto liceret. Est enim hæc, iudices, non scripta, sed nata lex: quam nō didicimus, accepimus, legimus: verum ex natura ipsa arripimus, hausimus, expressimus, ad quam non docti, sed facti: non instituti, sed imbuti sumus: vt si vrba nostra in aliquas insidias, si in vim, si in tela, aut latronum, aut inimicorum incidisset: omnis honesta ratio esset expediendæ salutis. Silent enim leges inter arma, nec se expectari iubent, cum ei, qui expectare velit ante iniusta pœna luenda sit, quæ iusta repetenda. Et si persapienter, & quodammodo tacitè, dat ipsa lex potestatem defendendi: quæ nō modo hominè occidi, sed esse cū telo hominis occidendi